

KAINA:

Metams 10 r., pusmečiui 5 r.
20 k., 3 mėnesiams 2 r. 70
kap., 1 mėnesiui 95 k.

UŽSIENYJE

metams 15 r.; 6 mėnesiams
(pusmečiui) 8 r.; 3 mėne-
siams 4 r.

Adreso keitimas — 50 kap.

SKELBIMAI:

Petit elfelė (4 skiltys prie
tekstą 90 k., po teksto 40 k.

LIETUVIŲ BALSAS.

195. A. Mačus.

Конотоп, Черниг. г., Желѣзнодорож. аптека.

Тр. 8.

м 169.

Lietuvių Balsas

ligi 4 val. vakaro.

Skyrium numeris
10 kap.

Metai III.

Petrapilis, 1917 m. liepos 27 d.

№ 54 (183).

Šių metų birželio 30 dieną

Rygoje pradėjo eiti politikos, visuomenės
ir literatūros laikraštis

„LAISVAS ŽODIS“.

Išėjo jau keli numeriai.

Daug vietos pavedama draugų karininkų reikalams. Kviečiame už-
sisakyti. Pasiūlymams, pranešus adresą, siunčiame vieną numerį
dovanai. Atskirų numerių pardavinėjantys duodamas didelis nuo-
šimtis. Skelbimų kaina prieš tekstą eilutei 60 k., po teksto 30 k.,
viduryje 50 kap. Darbo ieškantiems ir kareiviams papiginame.

Metams kaina 8 r., 6 mėn. 4 r., 3 mėn. 2 r. 50 k.

2 mėn. 1 r. 50 k. Užsienyje dvigubai.

Rusijos ir Amerikos laikraščius kviečiame mainyti.

Adresas: Рига, Ратушная № 1. Редакция „L. Ž.“ Tel. 33-17.

Petrapilis, liepos 27 d.

Gelbėkime brolius.

Kaip žydo bitys esam išblaškyti po
visą Rusiją. Išsklaidyti po Rusiją ne-
maza ir nuo seniau lietuvių. Apie vieną
iš tų lietuvių salų pora žodžių.

Vidbodės gub. Rezeknės apskr. (Rie-
zica, Vitebsko g.) Tiskadų parapijoje
esama net 9 grynai lietuvių kaimų ir
kituose kaimuose po keletą kiemų.
Štai kaimų vardai: 1) Jaunoji ir Lobinė
Slabada, 2) Kalninė Slabada, 3) Girna-
kaliai, 4) Keidonai, 5) Buodžiai, 6) Al-
kauka, 7) Pilveliai, 8) Kurtiniai, 9) Ku-
kučiai, 10) viensėdis Burčikai (2 kie-
mu), 11) Gruzdeliuose (2 lietuvių kie-
mu), 12) Želkavkoje (2 lietuvių kiemu).
Kaimai nedideli, nes vidutiniškai apie
10 kiemų kiekvienas. Pasakiau, kad tai
grynai lietuvių kaimai, o vienok gry-
num juose neperdaug. Jau gal daugiau
kaip prieš šimtmetį jie šiaurį ponų
priversti palikti tėviškę (apie Zarasus)
ir atkelti čionai Letgalijos. Užtat
nenuostabu jog jie nyksta mūsų
tautai, ir jei dar pusšimtis metų toki-
se, kaip dabar, aplinkybėse praeitų,
vien vardas „litviakų“ beliktų šiose
apylinkėse. O aplinkybės tikrai jų tau-
tybei šiaurios. Tamsumas, žinoma, tai
pirmoji jų nautaimo priežastis. Žmo-
nės, savo kultūra ne augščiau už viet-
nius gyventojų stovintieji, sutraukę vi-
sus su savąja tėvyne ryšius, argi gali
išsilaikyti nenutaute. Lietuvoje daug-
ma moka skaityti rašyti; čia gi to nėra.
Ir labai suprantama, kad, tokioms ap-
linkybėms esant, jau ar tik ne visi let-
galų kalba poteriauja, o kalbantieji
lietuviškai poteriui, kaip ir lietuvių
malda knygės, užsiliko tik kaipo rėte-
nybės. Jau ar tik ne dauguma šeimų
nų maišytos, o letgalės ne visuomet
bevartoja šeimynoje lietuvių kalbą. O
vienok, kas svarbiausia, lietuvių kalba
dar nesuvis užmiršta, nes ją beveik vi-
si lietuviai žino.

Dabar laisvės neva laikai. Rūpinamės
tremtiniais. Šie lietuviai taip pat
tremtiniai; tad nepamirškime ir jų, nes
dabar kaip tik proga jų susipratimą
pakelti. Mūsų maža: tad gelbėkim tuos
tautos trupinius, kad tuo sustiprintume
savąją tautą. Galutinis tikslas — tai jų
grąžinimas Lietuvon, kurioje, esant
rusų gaivalui pašalintam, atsirastų del jų
liekios žemės. Bet šie kolonistai tai ne
Polocko apskrities lietuviai, kurie vos

prieš 30 su virš metų atsikėlė čia iš
Lietuvos ir kurių dalis net patys žada
ieškoti būdų Lietuvon grįžti. Kas kita
čionykščiai. Net gerai sutvarkytai Lie-
tuvos emigrantų grąžinimo sistemai
esant, šiuos sunku bus, kad su tam
tikrų agentų pagelba, beparkviesti Lie-
tuvon: giliai jau čia jie įleidę šaknis.

Reikia atnaujinti šiųjų kolonistų su
Lietuva ryšiai, o tam tikslui tinkamiaus-
ia čia būtų lietuvių pradedamoji mo-
kykla ir suaugusiųjų kursai. Kadangi
lėšų ieškant būtų galima rasti, kadangi
lietuviai kolonistai netoli Tiskadų mie-
stelio gyvena, kadangi įsteigimo čia
mokyklos reikalas pirmiausia ir kadangi
tremtinių reikalais rūpinasi Centro Ko-
mitetas, tai jis ir privalytų, rodos, Tis-
kadų miestelyje šį rudenį įsteigti mo-
kyklą. Oficialiai šie lietuviai — ne
tremtiniai; bet atvežus kokį dešimtį ka-
ro tremtinių vaikų lietuvių iš artimos
(13 varstų) Rezeknės, ir šis keblumas
būtų prašalintas*).

Pernai vasarą rašiau Centro Komit-
etui dėl įsteigimo lietuvių mokyklos
Rukšnės miestelyje Polocko apskr., Vid-
bodės gub. Po prašymo, be manęs,
pasirašė vietinis klebonas ir vienas iš
tenykščių lietuvių. Ir ką gi — galma-
no balsas liko išklausytas: prašymas
kaip i kokią rusų kanceliariją nugrim-
zdo, net atsako i jį neapturėta. Čionai
dar reikalingesnė lietuvių mokykla, ir
nejaugi ir šis mano visuomenei prane-
šimas liks bevaise informacija. Vietinis Re-
zeknės įgaliotinis sako, jog ir senos
mokyklos del lėšų stokos didžiū vargu
beišlaikomos; apie naują, girdi, ir kal-
bos negali būti.

Tat apeliuoju i visuomenę, nes tai
vienas kelias man belieka. Jei turime
užtenkamai laiko, dažnai tušties par-
tijų ginčams, jei visų lietuvių siekiama
Lietuvos nepriklausomybės, tai ir lėšų
ir laiko steigimui mokyklų atsirasti pri-
valo. Mes atmetame istorinės Lietuvos
valstybės projektą; užtat pasirūpinkime
lietuvių gaivalą tėvynėje sustiprinti.
Esant Lietuvai vokiečių kariuomenės
užimtai, jokios mūsų bankos, joki organ-
izacija negali parengti tinkamų šiems
kolonistams Lietuvoje žemių. Taigi,

*) Vidbodės (Vitebsko) gubernijoje jau yra
įvestos žemietybės įstaigos, kurios juk ir laiko
pradadamąsias mokyklas. Tad pirmiausias daly-
kas mokyklų reikalui reikia kreiptis i žemietybės:
jos privalo steigti tokias mokyklas, kokių nori
žmonės; tuo labiau šiuo laisvės metu. Taip daro
mūsų kolonistai ir Samaras gubernijoje Čiornoje
Padinoje. Žinoma, lietuvių visuomenė turi būtinai
padėti vietiniams lietuviams. Red.

rie šių karo aplinkybių kaip tik tin-
kama ir reikalinga būtų užsiimti kolo-
nistuose lietuviybės sužadiniu ir jų
kultūrinio stovio pakėlimu. Jei jau ne
visi, tai didelė dauguma mūsų karo
tremtinių grįš Lietuvon, nes ar tai tau-
tiniais jausmais, ar tai paliktu turtu, ar
tai pasilikusiais Lietuvoje artimais žmo-
nėmis su ja esame surišti. Kas kita
je tremtiniai. Niekieno iš pamintų
impulsų pas juos nėra, ir net, sakau,
agentams kokios nors, kad ir labai pla-
čios ir galingos organizacijos, sunku
būtų ką nors čia pešti. O mokslo spin-
duliai, esant čia lietuvių pradedamajai
mokyklai ir suaugusiųjų kursams, ne
tik pakeltų jų kultūrą, bet ir sužadintų
jau nykstančią lietuviybę.

Lietuva, vokiečių išsitarimu, tai ty-
rai. Tuos tyrus jie norėtų savais kolo-
nistuoti. Tie tyrai — laisvoji Lietuvos
žemėlė, — tai mūsų tautos pamatas.
Jie, tie tyrai, tik lietuvių — vietinių ir
emigrantų — privalo būti apgyventi.
Užtat kuo pasiteisins mūsų dabartinės
švietimo organizacijos, kurios gali, pri-
valo, o neužtektinai rūpinasi tautiečių
švietimu.

J. Valiūnas.

Iš Lietuvos.

Didelę valgomų daiktų stoką Vil-
niuje patvirtina ši žinutė iš „Dabarties“:

Naujasis kariuomenės Lietuvos virši-
ninkas kunigaikštis v. Isenburg-Birštein-
nas gegužės mėn. priėmė įžymius įvai-
rių Vilniaus tautų atstovus ir apreiškė
jiems, jog vokiečių kariuomenės įstai-
goms esą pavykę parūpinti Vilniui mai-
sto ligi būsimo derliaus. Todel ir var-
gingesnieji gyventojų sluogsniai busią
galima gelbėti nuo sunkaus vargo.
Idant palengvinus pramitimą atskiriems
gyventojams, ypatingai kad vaikai ga-
lėtų atsigauti po sunkios žiemos, yra
sumanyta miesto gyventojus, ypatingai
vaikus, iškelti i sodžius. Vaikai neturi
būti atskiriami nuo tėvų; kiek galima,
jie i sodžius turi išsikelti drauge su tė-
vais, kad tenai atsigautų tyrame ore
ir stipriu maistu. Yra nustatyta, kur
kurių tautos gyventojai turi keltiesi.
Augštesniųjų mokyklų mokiniai, vedami
savo mokytojų, sutvarkytais būriais tu-
rės eiti i sodžius ir tenai padėti dirbti
laukų darbus. Vokioje vokiečių jaunuo-
menė jau taip daro. Tokia savitarpinė
pagalba tarp miestų ir sodžių Vokioje
jau yra suteikusi gerų vaisių. Išbandy-
tas vokiečių sumanymas dabar bus nau-
dingas ir Vilniaus miestui. Kas dabar
laisvu noru nori išsikelti i sodžius, pri-
valo pasiprašyti leidimo iš Vilniaus
miesto viršininko.

Valgomų daiktų pirkliams. Kauno
miesto viršininkas kreipėsi i sodžių gy-
ventojus tokiu atsišaukimu: „Prekybos
skyrius Kaune perka i tuojau moka
gyvais pinigais iš sodiečių valgomus
daiktus, kiek tik jie apsiima pristatyti
(rūkytos mėsos, kiaušinių ir t. t.) taip
pat ankštinių vaisių (žirnių, pupų ir t. t.).
Kauno valdybos srities sodiečiai, kurie
turi parduoti prekių, tegu kreipiasi i
vietos policiją, kuri išduos leidimą ga-
benti prekes Kauno miestui. Pristatyti
reikia tiesiog miesto prekybos skyriui,
Litzmann'o gat. 2. Kiti Kauno apskrities
sodžių gyventojai prekes teneveža
tos vietos ūkio aficeriui, arba savo
vairui. Už prekes ne tikait užmokės
tuojau gyvais pinigais, bet pristatytajai
duos leidimą nusipirkti, kiek sau varto-
ti cukraus ir degtinės — tiesiog iš pre-
kybos skyriaus. Tą maistą iš turtin-

gesniųjų kraštų ketiną išdalyti gyven-
tojams menkiausiai pasilaikančiųjų kraštų,
kame maisto yra pritrūkę.

Naujojo derliaus javų ir bulbių kainos.
Vyriausiojo rytų vado įsakymu nuo ge-
gužės mėnesio 5 d., šių metų, javų ir
bulbių kainos nustatytos štai kokios:
Už du centnerius (122 rusišku svaru)
rugių, avižų ir miežių mokės iki 20
markių arba 10 rub., už kviečius mo-
kės iki 24 markių arba 12 rub., už
bulbes mokės iki 8 markių arba 4 rub.
Šitas kainas mokės, javus ir bulbes pri-
stačius geležinkelio stotin arba sandė-
lin. Minėtos kainos nustatytos iki 1918
m. balandžio mėnesio 1 dienos

Lietuvių vakaras Liepojoje. Pirmo-
sios Sekminių dienos vakarą buvo pen-
ktasis lietuvių vakaras Liepojoje lietu-
vių vaikų prieglandos naudai. Pirmą
vaidino vieno veiksmo komediją „Aly-
vos žydi“, paskui grojo p. Sangaila ant
smuikos, po jo solo dainavo p. Drunis,
paskui dainavo kvartetas — Knedulytė,
Gryževičaitė, Masuras ir Kninis. An-
troje vakaro dalyje vaidino dviejų veik-
smų komediją „Velnias ne boba“, pa-
skui parodė veiklą iš Lietuvos stambel-
dybės gadinės „Sv. ugnis“. Liepojos
lietuviai už visus penkis gražiai pavy-
kusius vakarus taria širdingai ačiū p.
St. Puodžiūnui ir Kun. Pr. Bakšiui.

Vilnius — užmirštoji dailės vieta. Ka-
tik išėjo vokiečių kalba gana įdomi
knyga profesoriaus Dr. Veberio Jeno-
je 10 Armijos laikraščio leidinys. Kaina
2.50 mrk. Rašytojas trumpais bruožais
piešia žymiausių Vilniaus dailės daiktų
vaizdą. 137 gražios fotografijos paaiški-
na jo raštą. Pro skaitytojo akis praeina
visa Vilniaus istorija, kiek ji rįšasi su
dailė. Įdėti ir žymiausių didžiųjų Lie-
tuvos kunigaikščių rūmų paveiksai iš
13—14 šimtmečio Gedimino kalnė.

Taip pat atvaizdinti senieji Vilniaus
miesto vartai su bokštais. Bažnyčiomis
Vilnius gali lygintis su Rymu ir su
Kelno miestu — Vokios katalikų centru.
Žymiausieji dailės daiktai, kaip sako
prof. Veberis, Vilniuje — tai bažnyčios.
Todel apie bažnyčias daugiausia mi-
nėtoje knygoje ir prirašyta.

Jonas Aukštuolis.

Dėlei A. Bulotos paskaitos.

Perskaitęs žinutę „L. B.“ № 53 apie
p. Bulotos paskaitos turinį, nelabai
nustebau, nėra kaip Amerikon atvykęs
jis juodino Europos lietuvių žmones ir
įstaigas, taip galima buvo laukti, kad
namon sugrįžęs, jis nemažiaus dergs
Amerikos lietuvių žmones ir įstaigas.
Man neskaudu, kad p. Bulota manęs
nepamiršo ir del savęs nieko nerašyčiau,
bet kad jis šmeižia Amerikos lietuvių
visuomenę, tai jau nedovanotina, tai jau
ne klaida kokia, iš netyčių padaryta,
bet tikslus kerštas ir juodas šmeižtas.

Amerikos lietuviai, nutolę nuo Lie-
tuvos, visuomet mielai laukia svečių iš
tėvynės, tikėdamiesi, kad atvykę pas
juos nušvies tėvynės gyvenimo pulso
tvakėjimą. Sulaukę p. Grigaičio ap-
siriko (1906 m.). Atvyko kun. Alšau-
skis su kun. Tumu — ir nedaug lai-
mėta buvo, nėra tuodu kaipo kunigui
tik kunigine politika tesirūpino. Apsi-
lankė d-ras Basanavičius su p. Yču,
jau daugiaus dalykų buvo nušviesta,
nėsa tiems rūpėjo kelti mokslo, tautos
pakilimo dalykai. Bet vis dar ameri-
kiečiai nepasitenkino, nėra ir kunigai
ir pastaru du svečių buvo dešiniųjų ar

bent nedaug nuo dešiniųjų tebuvo vidurin nukrypę. Ir aš tada pats sakydavau: kad taip buvusios Damos atstovas p. Bulota atvažiotoj, bene Amerikos lietuviai gautų suprasti, kas iš tikrųjų veikiama tėvynėje ir kokios ateities tėvynei galima būtų pranašauti...

Atkako p. Bulota, lydėjo jį net p. Žemaitė. Neiškenčiau, vykau Naujorkan taip garsių svečių nebuvėlių pamatyti ir pasitarti, kaip čia tėvynės reikalus geresnės pusės pakreipus. P. Žemaitė — sena žmona, maža apšviesta, nedaug ką težinanti, bet ne pretensijų prie žinijos neturinti, jeigu ką rašė, tai gyvenimo vaizdelius piešė realiai, taip kaip jos geroje širdyje ir vaizdingoje dvasioje atsispindėjo; Amerikoje gi užėmė pas Bulotus tarnaitės vietą... Žmonės ją mylėjo visur, tik apgailastavo, kad pasirinkusi buvo taip netiksliai tarnybą. P. Žemaitė už toki pagailėjimą pyko, ir laikraščiuose užuot ko kito tiesiog visiems „išgriauž“ pasakė. Nekitaip, tik — „išgriauž“, tos kalbos būdavo įdomios, o kartais tik savo novelės atpasakodavo, ir tik kelionės galop jau kartais krisdavo koks nepadorus žodelis tiems, kurie ne su socialistais eina.

P. Bulota pirmu kartu pasimatant, jau aiškiai teršė Petrapilio Centralinį Komitetą ir šiaip žmones, jam nepatinamus, ir iš pašneku matyti buvo, kad jam netiek Lietuvos reikalai rūpi, kiek Rusijos; rods, jis gynėsi, kad nėsas socialistas, bet kviečiamas būti nepartyviu, teisinosi negalys, nėsas jo kelionę socialistai apmokėję esą, o jis gražinti jiems išlaidų neturįs iš ko. Ir taip esant, juk būtų galima buvę pasilikti teisingam visiems, draugu visiems. Tai vienok ne p. Bulotos būdas. Jo būdas visus kiršinti, erzinti, užgaulioti, taip įgriso visiems (net daugiauli socialistų), kad laukiamą buvo su išsiilgimu ta diena, kada p. Bulota grįš ten, iš kur atėjęs buvo, beje Rusijon. Ne mano dalykas, kiek kelionė išlaidų reikalavo, nors Amerikos lietuviai jomis įdomavo, matydami svečius tik geresniuose viešbučiuose viešint, man rūpi tik tas darbas, kurį p. Bulota dirbo.

Be tautininkų ir katalikų fondų, yra ir socialistų fondas (nors p. Bulota ten skeibė, kad tai ne partijos esąs!), kuriu p. Bulota pasikinkė tarnauti. O „kodel tiesiog nesiuntė surinktus pinigų Lietuvon?“ — Mes dar neturime Lietuvoje nepartyvinių fondų, ir jis bus netrukus sudarytas, todėl dabar viskas eis į Bostono nepartyvių fondą, atsakė p. Bulota. Tiesa, nepersenai juk ir išdygo „Grudas“, dar jis nedaug kuo tepasižymėjęs, ar gal nespėjęs pasižymėti. Gera, kad p. Bulotai pasisekė bent 35.000 dolerių surinkti, tai gal kiek tų pinigų teks ir „Globai“, kuri juk neturi klerikalinių dėmių nors kartais ir biblijas išteikia tiems tremtiniais, kurie jų reikalauja, — o kuri taip labai pašalpos pinigų reikalinga yra.

Lietuvių naujoknyuose buvo socialistų taisomi susirinkimai, kuriuosna ėjo visoki lietuviai, įdomaudami išgirsti p. Bulotą ir pamatyti p. Žemaitę. Tad ir pinigų daugiausia sudėjo katalikai ir tautininkai, nėsas socialistų lietuvių Amerikoje maža yra (apie 1600 L. S. Sąjungoje, o jiems prijaučiančių gal bus apie 2000). Bet syki išgirdę p. Bulotos kalbą, nežinau, ar lietuviai beėjo antrą kartą. Kodėl?

P. Bulota peizojo Lietuvių Draugiją Rusijoje už klerikalizmą ir pinigų aikvojimą. Jis tikrino, kad Draugija tik rožančius, škaplierius ir maldaknyges teduodanti tremtiniais, o pinigais vargšus maža tesėlpanti; jeigu kuriam ir duodanti kiek, tai reikią, kad kunigas paliudytų, ar jis ištikimas esąs katalikas; o jau bedievis ar socialistas niekados nieko negalys laimėti, jei bent jis apsimestų kataliku. Intelligentai irgi aprūpinami esą nepalyginimai didesnėmis pašalpomis negu prasti darbininkai, kurie už teikiamą pašalpą juk ne duonos negali nusipirkti. Iš sudėtų pašalpomis pinigų esą steigiamos mokyklos, Yėo gimnazijos ir t. t., o juk mokyklų ir šiaip Rusijoje esą užtenkamas skaičius ir jas lankydamą liet. jaunuomenė galinti tinkamai apsišviesti. Pašalpos pinigai esą aikvojami intelligentams satorijoms steigti, kaip ana Jaltoje, kur

32.000 rublių buvę išmesta... Viskas esą globoje kunigų ir tokių nelabėlių, kaip Yėas, bar. Šilingas, kun. Tumas ir k. Tik, rasi, šnekėdamas apie kun. Alšauskį, p. Bulota gal turėjo kiek tiesos, nors ir jo darbai Voroneže nebuvo tikroje šviesoje pastatyti, nėsas ir kun. Alšauskis ne visur blogą darbą atlikęs yra — be jo nei bendrabučių nebūtų laiku iš Vilniaus išsikraustę, nei mergaičių gimnazija nebūtų įsteigta buvusi; suprantame, kad jis kaip aršus katalikas negalėjo laisvesniems žmonėms patikti. Tečiau šiandien matau, kad „Saulės“ mokyklos ir kursai Lietuvos ateiviai yra naudingos įstaigos, o ne stačiai kenksmingos, kaip p. Bulota tikrino.

Be Europos liet. darbų, p. Bulotai ėmė kilti ir Amerikos lietuvių darbai. Jam nepatiko, kam lietuviai ten imasi pilietybės popierius, juk tuo jie išsižadą Lietuvos... Mat, p. advokatas nežinojo, kad su prisieka ten būsimieji ūkėsai tik caro valdžios turėjo išsižadėti, o ne Lietuvos! Nepatiko jam nė Liet. Atstatymo Bendrovė, kuri p. Bulotai išrodė būsianti didele šmėkla, vampyras, kurs kraują siurbis Lietuvos žmonių; mat, netinka, kad patys lietuviai inės Lietuvon kapitalą! O kad tuos kapitalus inės žydai, vokiečiai, lenkai, rusai ar kiti, na — tai bus gera; mat — jie gali būti vertelgomis, o lietuviai reikią likties tik „proletaru“. Kaip šunis korė ant L. Atstatymo Bendrovės, taip pat darė ir su kitais šelpimo fondais, ypačiai katalikų fondu, kurs 200/o savo įeigos teikia politikos reikalams. Viskas, ką lietuviai darė laisvei išgauti. Vaišingtone, ar tai katalikai ar tautininkai, — nėsas nė sudilusio dvilekio verti, nes tik Rusijos socialistai duosią Lietuvai ir maistą ir šviesą ir laisvę. (Tikiu, kad jau šiandien ir pačiam p. Bulotai bus paašikėję, kiek laisvės mums ir kitiems ne rusams Rusijos socialistai panorės duoti).

Taip kompaniją vedant, suprantama, kad ne rožėmis buvo takai kloti Bulotai. Amerikoje buvo Liet. Draugijos d. k. n. š. įgaliotinis p. St. Šimkus, kurs Vaterburyje stojo į disputus su p. Bulota ir atrodinėjo jo priekaištų netiesumą 1916 m. birželio mėn. pradžioje. Pitsburge Lietuvių Amerikoje Susivienijimas laikė seimą ir, kada p. Bulotienė įdavė prašymą, kad duotų pinigų jos užtaraujamam reikalui, toji įstaiga — nors labdarybės reikalams labai palanki — atsiskakė duoti. Vakare, kada p. Bulota kalbėdamas paprastu sau būdu vėl plepėjo, kas jam ant seilės parėjo, aš pats viešai turėjau pasakyti, kad tokiame ardydimo apaštalui doras lietuvis negalės rankos paduoti, už ką pelniau atsakymą: „Rusijoje yra vienas Puriškevičius, o Šliupas Amerikoje — tai kitas“. Ir kas gali pritarti p. Bulotai, per akis netiesą kalbančiam? Užkliuvo jam ir Amerikos Centralinis Komitetas n. n. k. š., kurs po Lietuvių Dienos, kuri davė apie 200.000 dl., laiko sekretariją Naujorke prie 5-tos ave, № 320, ne iš pinigų Lietuvių Dienoje surinktu, bet iš dabar iš dosnių amerikony ir šiaip žmonių gaunamų, juk nebus sekretarijato, neateis nė pinigai! Juk nevisi gali keliauti ir už keliavimą bei šmeižimą gauti aukas ir algas! Butinai reikalingas ne tik aukoms rinkti toks sekretarijatas Naujorke, bet tuo labiau dar sekretarijatas Vašingtone, kurs rūpintųsi mūsų tautos politikos reikalais. Sveiko proto žmogui tai aišku!

Kad tautininkų „Gelbėjimo Fondas“ visus pinigus, kiek surinko, pasiuntė Europon, to jei bent tik p. Bulota nežino; reikėjo, pirm grįžtant, į kasininko knygas dirstelti! Ten jų būtų radęs, kad ir komitetas jokių algų neima, bet dovanai dirba, ir tad nebūtų drįsęs tvirtinti, kad kažkas ten „pripildo sau kišenes“. Nors aš pats katalikų fondo knygų nemačiau, bet neabejoju, kad ir jie suktųbėmis neužiima. P. Bulota nereikalingai kitus vagina! O gal jis turi vogimų išrodymų? Na prašome juos atidengti viešai!

Galop pridursiu, kad p. Bulota Amerikoje save keistai susirinkimuose pristatydavo. Neužmiršdavo visiems viešai pasakyti: „Aš, Andrius Bulota, — priesiekusis advokatas dar ir armijoje buvęs oficerium, Damos atstovas, aš

Bulota — ir taškas!“ Tiesa po tiek įsivedinimo titulų tinka vietelė ir taškui! Tatai juk ir Amerikos lietuvių laikraščiai pastebėjo ir lietuviai juokėsi, kiti kvatojo net pilvus susiėmę.

Tad ir ėjo žmonelės tų dyvų pažiūrėti...

Tai štai kaip mums, Amerikos Lietuviams, atrodė apsilankymas p. Bulotos. Prašau *sine ira et odio*. Svarstykite patys, kiek Amerikoje p. Bulota tiesos pripasakojo ir kiek jis gali norėti tiesos pasakyti apie Ameriką tiems, kuriuos dengė svetur.

J. Šliupas.

Korespondencijos.

VLADIVASTOKAS. Neseniai čia susitvėrė lietuvių draugija, pavadinta: „Tolimųjų Rytų lietuvių draugija Ruta“. Draugijos tikslas: žadinti lietuvius prie tautinio ir visuomenės darbo, rengti savybės vakarelius, steigti skaityklas ir knygynus ir t. t. Minėtoji draugija bepartyvinė ir jo partijų klausimai nerinama. Lietuviai karštai užjaučia draugijai, suprasdami jos tikslą ir dabartinį lietuvių padėjimą.

Gegužės 21 d. draugijos pirmininkas Vaitekaitis rinko aukas katalikų bažnyčioje nukentėjusiam Lietuvai. Parapijonis (anglai, prancūzai, lenkai, japonai ir maža dalelė lietuvių) karštai užjaučia lietuvius, nes paškinus ir pažadinus iš sakyklos klebonui, kad privalo padėti lietuviams, nuo mažos saujelės, buvusių bažnyčioje, surinkta 500 rublių.

Gegužės 23 d. lietuvių kareivių kuopa Vladivastoko garnizono, susirinkusi gimnazijos bute, priėmė tokią rezoluciją:

Griežtai protestuojame prieš taisydamą lietuvių legijonų. Patariame ir kviečiame visos Rusijos lietuvių kareivius netverti karininkų legijonų, bet tvirti kuopas ir kitokias organizacijas tautos darbui. Patariame nestoti ir į lenkų legijonus, kaip nieko bendra su lietuviais neturinčiais. Puikiai galim atlikti kareivių uždavinius ir rusų pulkuose. Jei milijoninės kariuomenės negali priešo sumušti, tai mums, saujelei lietuvių, vokiečių nesumušti. Tik mes be jokios vertės galim tapti sunaikintais vokiečių kulkosvydžių, o tas Lietuvai didelis nuostolis ir skriauda, nes daug pajėgų ir energijos, ypač nuo jaunimo, reikalauja po karo Lietuva, kaip viena labiausia nukentėjusių šalių.

Kareivis Kazim. Kizas.

VLADIVASTOKAS. Uosto miestas. Jūrų pakrantėje, tarp kalnų. Gyventojai: chinai, rusai ir kitos tautos. Tarpe jų yra ir lietuvių. Užėjau keletą ištutėjusių lietuvių šeimynų, bet savo kalbos dar mokančių. Priversti jie neturto ir tremiami apleido Lietuvą. Tose šeimynose yra jaunimo — merginų, turinčių po 18—20 metų ir čia gimusių ir augusių; visai ištutėje, bet kalba, nors sunkiai, tėvų kalba. Kaip skurdų ir liūdna žiūrėti į tokius lietuvius. Čia gimę augę, nematę lietuvių miškų, laukų, upių, nematę jokio lietuviško rašto be senos maldaknygės, kurią kada tai klebonas išrašė iš Vilniaus. Pasakojant apie Lietuvą, kad ir ten jau paskutiniu laiku esama laikraščių ir visokių knygelių, kad rengiami visoki savybės vakarėliai, kad yra visoki tautiški dainai, tai seniai lietuviai negali atsistebėti, nes jie paliko ją, kada dar iš Prūsų maldaknyges ir kalendorius slapta nešdavo. Parodžius lietuviškų laikraščių ir knygelių, tai lietuvis mergaitės negali atsigerėti ir nežino, kaip branginti juos. Padainavus ir paaiškinus apie tautines dainas, ne vienai lietuvaitei skurdi ašara per veidą nuriedėjo. Pažadinti prie tautinio susipratimo duoda žodį, labiausia jaunimas, tuojaus po karo grįžti Lietuvon.

Čia daugiausia lietuviai gyvena priemiesčiuose ir prie geležinkelio.

Kareivis Kazimieras Kizas.

KASTRAMA.

Vietinių artistų mėgėjų kuopelė rugpjūčio 20 d. rengia lietuvių vakarą. Bus vaidinama melodrama „Užburti turtai“.

Mūsų artistai bei intelligentai, matydami mūsų brolių tremtinių skurdą bei liudėsį, liepos 15 d. sumanė šį veikalą pastatyti veltui tremtiniais, kad nors valandėlei palengviutų jie savo būvį. Čia vakarai gana dažnai esti, bet mūsų tremtiniais neprieinami delei bilietų brangumo, o kaip veltui tai ir jie galės apsilankyti.

Pagirtinas darbas mūsų veikėjų.

Klevelis.

UŽVALDA (Vidbodės gub.).

Buvo korespondencija „Lietuvių Balsas“ № 50 šių metų apie šių sodžių: Uodegėnų, Misiūnų, Navikų ir Zapalnikų lietuvių — tikrus, tik dvasia silpnus, kuone visai nutautusius, verčiant aplinkyboms ir neturint pasparties nuo nieko. Jie yra Kreslaukos parapijos.

Saukiaus vardu jų į savo brolius ir seseris lietuvius, kad jiems paduotų ranką ir neduotų tautai pražūti. Tikrai, atsirado gailestingos širdies žmonių, pradėjo siųsti jiems dvasios maisto sustiprinti jų tautybę.

Sirdingai tariau — ačiū už atsiųstus daiktus ir turiu dar vilties, kad atsiras daugiau gailestingos širdies žmonių — padės jiems atbusti iš miego ir įdiegs Lietuvos meilės tikrą spindulėlį.

Tik, deja atsimaino aplinkybės — siųsti jiems knygutėms ir laikraščiams buvo duotas toks adresas: Почт. отд. Малиновка, Вит. губ., с. Ужвалда, dabar jis reiks permaintyti nes apleidžiu visai Užvaldą, būdamas paskirtas į Dvinską. Visai apleidžiu liepos 26 d. Mano vieton yra paskirtas latvis kun. Al. Ulijanovas.

Šią pradėtą darbą apsiima toliaus varyti, gaivinti lietuvių tautybę, padedant visuomenei kun. Draugelis. Jo antraštas toks: М. Креславка, Витебск. губ., Литовский дѣтскій приютъ, Кун. Драугелису съ передачей Литовцамъ деревень: Одяганы, Мисюны, Навиковъ и Запальников.

Prašau nesigailėti prisidėti, padėti, nurodyti jiems tikruosius kelius, kad paskui jie patys galėtų jais eiti toliaus, kokių kas gali darbu arba auka.

Siųsti kun. Draugeliui aukščiau nurodytu adresu.

P. Umbrasas.

Staupopolis. Kaukazo Staupopolyje nemaža yra atbėgusių lietuvių, taipgi ir nuo seniaus apsigyvenusių. Vietiniai dauguma ištutėje, vadina save „poliakais“, nors lietuviškai moka kalbėti, bet užkalbinus lietuviškai atsako lenkiškai, o jei dar kuris neišmoko lenkiškai tai griebiasi rusiškai. Ištikrųjų gi ir nebuvo kam lietuviams rūpintis. Lietuvių draugijos ligi šiol nebuvo. Trūksta veikėjų. Yra keletas, kurie ligi šiol nieko neveikė, pradeda veikti. Susitvėrė i draugiją ir birželio 11 d. įvyko Staupopolyje pirmas lietuvių susirinkimas. Išrinkta valdyba: pirmininku A. Baniulis, raštininku K. Apolinskienė, kasininku J. Pilipaitytė. Pagirtinas dalykas. Linkėjus staupopoliečiams lietuviams pasisekimo ir tolesniai laike.

Pabėgėlis.

FRIBURGAS (Šveicarija) Birželio 11 d.

Dabar yra Šveicarijoje garsingasis prancūzų generolas Pau, kurs 1870 m. karėje su Vokia neteko dešniosios rankos ligi staibio ir kurs pernai metais darbavosi rusų fronte drauge su generolu Brusilovu.

Oficijalis jo kelionės tikslas — grąžinimas į Prancūzus, sulig paskutiniosios su Vokia sutarties, karo belaisvių, kurie dabar yra atgabenti Šveicarijon sveikatai pataisyti.

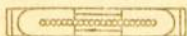
Generolas vakar atvažiavo Friburgan. Tarp kitko jis įteikė dviem karininkams pasižymėjimo ženklus. Milžiniška minia, sako, apie keturias tūkstantis žmonių, susirinko gražioje ties Friburgu šv. Jono lankoje. Tam tikromis eilėmis kareiviams su iškeltomis vėliavomis stovint, po trumpos prakalbos generolas Prancūzų Respublikos

vardu prisegė Garbės legijono kryžius. Didelį entuziazmą miniose sukėlė generolas, kada antram užsitarnavusiam paprastam kareiviui pasižymėjimo ženklą prisegęs, pabučiavo jį.

To garbingo karininko žodis be abejo ir politikos srityje turi savo svarbą. Kun. D-ras Viskantas kaip labiau už kitus lietuvių Sveicarijoje žinomas (patį rimtieji Sveicarijos laikraščiai gerokai išgyrė jo knygą etc.) rado reikalinga pasimatyti su generolu. Nors tos Prancūzų kariuomenės atstovas nuolat ir labai yra žmonių apspiestas, Kun. Viskantas, ačiū savo santykiams, galėjo su juo pasikalbėti. Generolas Pau interesuojasi mažųjų tautų padėjimu. Sako: tautos nustojusios savo neprigulmybės, atgaus ją po karo, o dar, ne viena, kuri ligi šiolai jos neturėjo, igys.

Kun. Viskantas geresniam su Lietuva supažinimui paaukavo jam savo knygą „La Lituanie et la guerre“.

A. Spaknys.

Lietuvių karininkų balsai ir reikalai.

Birželio 25 d. susitvėrė „Lietuvių organizacinis komitetas prie I korpuso Kaukazo armijos“ žemiaus nurodytais pamatais:

1) Artimiausias tikslas — organizuoti lietuvių karininkus prie I Korpuso Kaukazo Armijos,

2) susižinoti su esančiais jau komitetais prie kitų korpusų Kaukazo armijos, taip ir su atskiromis ypatomis organizacijomis,

3) užmegzti ryšius su lietuvių karininkų organizacijomis kitų frontų taip ir su esančiomis Rusijoje lietuvių organizacijomis.

4) Artimiausias lietuvių karininkų Kaukazo fronto organizavimo tikslas sušaukti bendrą lietuvių karininkų Kaukazo fronto suvažiavimą.

Lietuvių organizacinis komitetas prie I Korpuso Kaukazo Armijos kviečia draugus karininkus K. A. palaikyti šį sumanymą, atsiliepti kaip esančias jau prie kitų Korpusų K. A. panašias organizacijas taip ir atskyras ypatas, pranešus savo adresus organizaciniam komitetui.

Pirmininkas gyd. St. Žilinskas.

Sekretorius St. Jasdauskas.

Kaip siūsti L. K. Sąjungai pinigai.

Atskiri žmonės kareivių kuopos ir Komitetai labai dažnai mano vardu siunčia pinigus Lietuvių Karininkų Sąjungai. Toks siuntimo būdas apskundina Centro Komitetui išgavimą tų pinigų iš pašto, o man nėsant Petrapily ir visai jų negauna.

Šių nepatogumų išvengimui prašau gerbiamųjų siunčiantiems pinigų siųsti pini-gus ne man, o tiesiog Centro Komitetui: Петроградъ Забалканскій 30 кв. 32 Центральн. Комит. Литовскаго Военнаго Союза.

Podpor. Laurinaitis

Lietuvių pulkų steigimo klausimu.

Rusų armijos lietuvių karininkų suvažiavimas Petrapilyje, kaip žinoma, dauguma balsų buvo nutaręs tuo tarpu nesteigti tautinių pulkų.

Mažuma gi — aficeriai ir kareiviai, aktyviai dalyvaujantieji kare, tiesiog iš apkasų atvažiavę — tokie nusprendimu nebuvo patenkinti.

Taip lygiai nebuvo patenkinti ir tie lietuvių kareiviai, kurie pačiame fronte savo pulkų suorganizavimo belaukdami, buvo išėję iš lenkų divizionų. Sunkus jų buvo padėjimas: atgal grįžti negalėjo, o savosios dalies neturėjo.

Jų reikalais aficerių grupė susirūpinusi kreipėsi į atstovą M. Yčą, prašydama padėti. Atstovas M. Yčas susitarė su Valstybės Damos karo skyriaus pirmininku, atstovu Engelgardu, ir jo įsakymu buvo pasiūstyti klausimo išrišti vietoje aficeriai: Pr. Klimaitis ir A.

Juozapavičius, kaip Valstybės Damos delegatai.

Jie visą mėnesį praleidę fronte, nuodugnai ištyrę dalykų stovį ir, surinkę visą eilę dokumentų, išrodė, kad lietuvių išstojo iš lenkų pulkų, gen. Brusilovo leidžiami, ir kad jiems buvo prižadėta įsteigti atskiri lietuvių batalijonai. Be to, delegatams pavyko padėti lietuviams kareiviams išsigelbėti nuo gresiamo jiems pavojaus.

Savo rašte, Valst. Dumai įduotame, delegatai Klimaitis ir Juozapavičius nurodė, kad reikalinga sudaryti iš tų atsiskirusių nuo lenkų divizionų lietuvių kareivių lietuvių pulką.

Valst. Damos Komisija labai palankiai pažūrėjo į lietuvių pulkų steigimo klausimą ir, visai sutikdama su referentais, prašė atstovo M. Yčo ir lietuvių aficerių nuvažiuoti į Karo Ministerį ir paskui į Vyriausiąją Vadą galutinai šio klausimo išrišti.

Buvo sudaryta delegacija iš atstovo M. Yčo, rotmistro L. Vaitiekūno ir podporučikų A. Juozapavičiaus ir J. Laurinaičio. Kadangi Karo Ministeris šio klausimo rišimą pavedė Vyriausiojo Vado kompetencijai, tai toji delegacija 16/VII ir apsilankė į jį. Gen. Brusilovas labai maloniai ir su užuojauta priėmė delegaciją, kuri išdėstė jam Val. Damos ir savo pažūras ir prašė sudaryti lietuvių pulką, steigimo darbą pavedant lietuviams aficeriams.

Vyriausiasis Vadas atsakė, kad pas jį jau buvo apsilankiusi ir pačių kareivių delegacija, su kuria jis susitaręs dėl jų likimo, būtent: sudaryti du lietuvių batalijonus su lietuvių aficeriais ir priskirti juos prie kokios nors veikiamos divizionos.

Paskui dar viską smulkiai su Val. Damos delegacija aptaręs ir iš nauja šį klausimą apsvaistęs, nors ir pulkų steigimo idėjai pritardamas, vis tik prie dabartinių sąlygų nerado galima leisti organizuoti lietuvių pulką.

Kadangi tie lietuvių batalijonai pačios karo vyriausybės iniciatyva daromi, tai Val. Damos ir lietuvių žygiai lietuvių pulkams sudaryti tuo ir pasibaigė.

Mogilevas, 16—VII—1917.

Valst. Damos atstovas

Martynas Yčas.

Rotmistras L. Vaitiekūnas

Podporuč. A. Juozapavičius

Podporuč. J. Laurinaitis.

P. S. Kitų laikraščių prašom atspausdinti.

Zinė apie pasilikusius Lietuvoje.

1917 m. balandžio 18 d. per Danijos Raudonąją Kryžį gavau žinutę iš Lietuvos ir norėčiau pasidalyti su suinteresuotais žmonėmis. „Jonas Norkaitis (Kauno gub., Raseinių apskr.) Jurbarko vals.), Girdžių klebonas gyvena Girdžiuose. Visi sveiki, siunčia linkėjimu. Nieko nereikalingi. Puišys mirė. Vladislovas lanko mokyklą. Juozapas darbuojasi apie ūkė. Kur mano sūnus Kleopas ir Petras?“

Kun. J. Padlevskis.

Žinios.

PETRAPILYJE.

Laikinosios Vyriausybės įsakymu areštuotas buvęs vienos rusų kariuomenės vadas generolas Gurka. Ministerių pirmininkas Kerenskis pranešė, kad gen. Gurka agitavęs prieš Laikinąją Vyriausybę.

Laikinas Petrapilio karo apskrities vadas A. Kuzminas išleido įsakymą, kuriuo draudžiama kalbėti telefonu nerusų kalba. Galima kalbėti tik rusų kalba. Kiekvienas, kuris pastebės kalbant telefonu ne rusų kalba, turi tuoj pranešti vietos komisariatui pavardę

kalbėjusio ir № telefono. Kurie nepildys šio įsakymo, bus baudžiami įstatymu 29 str., Laik. Vyr. 1917 m. kovo 17 diena.

Laikinojo Vyriausybės. Liepos 24 d. pasisekė sudaryti Koolicinę Laikinąją vyriausybę. Į vyriausybę įeina: ministerių pirmininkas ir karo ir jūrų ministeris — Kerenskis, vice pirmininkas — Nekrasovas, Avksentjevas — vidaus dalykų, Tereščenko — užsienio, Skobelovas — darbo, Piešachonovas — maitos, Černovas — žemės darbo, Oldenburgas — švietimo, Zarudnyj — teisų, Efremovas — žmonių rūpinimo, Jurenevas — kelių, Prokopovičius — pramonės ir prekybos, Nikitinas — pašto ir telegrafo, Kokoškinas — valstybės kontroleris, Kartašiovas — šv. sinodo oberprokuroras.

M. Yčas pas Ministerį Tereščenką. Šiomis dienomis atstovas M. Yčas apsilankė pas užsienio reikalų ministerį M. Tereščenką. Kalboje jis iškėlė teikimo pagalbos klausimą pasilikusiems Lietuvoje. Išdėstė jam sunkų Lietuvos gyventojų padėjimą ir prašė, kad rusų valdžia sušelpų juos. Ypač reikalinga išsiųsti per Lietuvių draugiją Vilniuje pajokus toms žmonoms, kurių vyrai paimti karan. Šį klausimą ministeris žadėjo greitu laiku išrišti.

Be to prašė ministerį, kad pagreintintų prūsų lietuvių atgal grąžinimą, kurie buvo kariuomenės iš tėvynės išgabenti. Ministeris atsakė, kad šiuo momentu, delei susidėjusių aplinkybių pagreintinti to negalys.

M. Yčas užklauzė, kas yra padaryta, kad pirmosios Damos atstovas kunigas V. Jarulaitis būtų paliuosuosas iš vokiečių nelaisvės. Dar mėnesį atgal atstovas prašė, kad ministeris per Ispanijos pasiuntinybę pasiųlytų vokiečiams paiminyti kun. V. Jarulaitį prūsų lietuvių kunigu Mykola Šnišeliu ir jo žmona. Ministeris sakė, kad viskas esą daroma, kad Jarulaitis būtų paliuosuosas ir jis tiki, kad šis žygs pasiseksias.

ĮVAIRIOS.

Liepos 3 — 5 d. atsitikimų tardymas. Petrapilio teismo rūmų prakuroras jau surinko kai kuriuos faktus del liepos 3—5 d. atsitikimų ir del Lenino ir K-o kaltinimų, kaip vokiečių šnipų. Gautosios žinios jau parodė, kad liepos 3—5 d. atsitikimai tikrai buvo organizuoti maksimalistų centro komiteto. Maksimalistų šūlai dar prieš demonstraciją dienas vedė smarkią agitaciją darbininkų ir kareivių tarpe, ragindami neklauzinti valdžios, reikalauti, kad valdžia tektų darb. ir Kar. Atst. Tarybai, neklauzinti su priešininku ir t. t. Susekta, kad Leninas, budamas Vokioje, turėjęs pažinčių ir ryšių su vokiečių agentais. Leninas, Ovsiej, Aronovas, Apfelbaumas (Zinovjevas), Kolontai, Kozlovskis, Sumenson, Gelfand (Parvus), Fiurtenberg (Ganeckis), Iljin (Raskolnikovas), Semaška, Sacharovas ir Rošalis kaltinami 51, 100 ir 107 ist. str. Sumenson per Stokholmą iš Vokios gaudavusi dideles sumas pinigų, tik per metus ji gavusi 750,000 rublių. Apie tai buvę žinoma Leninui, Ganeckui ir kitiems.

Karo ministeris Kerenskis kasdien gauna laiškų, kuriuose jis visaip iškėliamas, niekinamas ir net daugelyje laiškų grasama jam gyvybę atimti.

Besarabijos autonomija. Petrapilyje netrukus žada įvykti Ukrainos centro Rados įgaliotinių tarybos su Laikinąja Vyriausybe. Delei to Laik. Vyr. gauta nuo Besarabijos gubernijos ir apskričių suvažiavimų pranešimai, kad Besarabija neturinti būti priskirta prie Ukrainos, nes Besarabija pati norinti būti autonomine vienata.

Naujas liet. Draugijos Skyrius. Poltavoje susidarė Draugijos nukentėjusiems del karo šelpiti Skyrius, kuris pradėjo veikti nuo liepos mėn. 1 dienos. Skyriaus pirmininku išrinktas ir C. K. patvirtintas pilietis Andrius Deltuva ir dar 8 valdybos nariai.

Buvusis Poltavos įgaliotinis P. Micevičius atšauktas Centro Komitetan. Skyriaus pirmininkas A. Deltuva.

SVETUR.

Del socialistų konferencijos. Olandų skandinavų socialistų komitetas pripažino negalimu, kad turkų socialistai dalyvautų socialistų konferencijoje, delto, kad apie turkų socialistų veikimą jiems nieko nėra žinoma.

Naujorkas. Jungtinių valscių vyriausybė nusprendė duoti anglams 185 milijonus dolierių paskolos, prancūzams 160 milijonų dol. Tokiu būdu Ameriką sąjungininkams iki šiol davė jau 1.860,000 mil. dol.

Socialistų tarpe. Trontjeme buvo didelis norvegų socialistų sindikalistų susirinkimas, kuris priėmė nutarimą, kad reikią aktyviai veikti prieš militarizmą. Reikią paskelbti boikotą visuo-tiniam kariuomenės ėmimui.

Lenkų socialdemokratai. Olandų Skandinavų komitetan liepos 13 d. apsilankė Ignas Lašinskis* Galicijos ir Silezijos lenkų socialdemokratų partijos narys ir įteikė komitetui memorandumą. Memorandumė sakoma, kad lenkų socialdemokratų įgaliotiniai negali dalyvauti socialistų konferencijoje, nes vokiečių valdžia neišduoda įgaliotiniams pasportų. Delei to jie įteikią Olandų Skandinavų komitetui šį memorandumą, nuo Galic. ir Silez. lenkų socialdemokratų partijos. Jau 26 metai lenkai turi internacionale savo atstovus ir kovoje del lenkų nepriklausomybės. Lenkų yra visame pasaulyje apie 25 milijonus, visi šitie milijonai daug kartų mėginę grąžinti sau laisvę; krauju pralietu už laisvę, lenkai parodė visam pasauliui, kad jie trokštą laisvės. Nepasisekė jiems iškovoti laisvę tik delto, kad jie gyvena tarp trijų stipriausių valstybių. Lenkai niekuomet nenustoję vilties išgauti laisvę, tik jų kiekviena pastanga del laisvės pasibaidavo didžiausiu krauju praliejimu, kartuvėmis, Sibiru ir tt. Pasaulio demokratijos leidžiamos paskalos, kad lenkai klerikalai, feodalai, tautininkai ir reakcionieriai, bet visai užmirštama, kad lenkai visuomet kovojo visose pasaulio revoliucijose, pirmose eilėse, istori-jai žino, kad lenkai daug šimtmečių turėjo demokratingiausias ir laisviausias įstaigas. Lenkuose gyvenančioms tautoms norima įkalbėti, kad lenkai gavę nepriklausomybę, spausią mažąsias tautas, bet gi lenkai jau dabar garantuoja tautoms pilną politikos ir ekonomijos laisvę.

Toliaus sakoma: Todel mes socialdemokratai, internacionalo nariai, pranešam ir reikalaujam, kad Lenkai būtų nepriklausoma suvienyta valstybė. Jeigu ištikrųjų taika manoma padaryti niekieno laisvės neatėmus, mes reikalaujam, kad visoms tautoms nepriklausomoj Lenkijoje būtų garantuota pilna laisvė.

Mes lenkai socialdemokratai tvirtai stovim už tautų apsisprendimo teisę, mes prieš aneksijas ir kontribucijas, prieš bikokį karą. Kiekviena tauta savo žemėje privalo būti laisva ir nepriklausoma. Mes lenkai socialdemokratai, šio karo sunaikintos ir nuniokotos šalies, reikalaujam, kad lenkam būtų padėta atstatyti šalį. Kadangi yra kalbama apie laisvas jūres, tai ir lenkai turi būti atminti: lenkai privalo turėti kelią į jūres. Vardan to viso negalima daleisti, kad civilizuota 20 milijonų tauta būtų spaudžiama ir slėgiama didžiųjų valstybių, jū negali būti pasaulyje sūny ir posūnių! Tuomet tik juokingai skambėtų žodžiai: „brolybė, lygybė!“ Mes stovim už viso pasaulio taiką, visų valstybių geroju susitarimą“.

Socialistų konferencija. Anglų, prancūzų ir rusų socialistų įgaliotiniai pasitarė del socialistų konferencijos išreikškę pilną pasitiekimą Rusijos Darbininkų tarybai ir pilną užuojautą jų iniciatyvai. Šiame sąjungininkų socialistų pasitarime nutarta socialistų konferencija sušaukti tarp rugpjūčio 27 d. ir rugsėjo 3 d. Jeigu del kokių nors priežasčių negalima būtų paskirti laiku

konferencijos sušaukti, šaukti konferenciją tuo pačiu laiku Christianijoje.

Prancūzuose. Rūmai priėmė įstatymų projektą dėl šaukimo kariuomenės sąjungininkių valstybių valdinių. Tuo įstatymu visi sąjungininkių valstybių valdiniai lygiai su prancūzų valdiniais privalo stoti kariuomenėn, jeigu jie neatliko kariuomenės savo valstybėje.

Amerikoje manoma įvesti taip pat sąjungininkių valstybių valdinių kariuomenės šaukimą.

Iš Amerikos.

(Nuo st. Šimkaus).

Didelės atmainos pas jus. Gi tarpe Amerikos lietuvių vis tas pats — pešynės. Laukiau kol susijungs visi, bet iš to nieko neišėjo. Dabar vėl bendrai su Am. Liet. centraliniu komitetu darbuojuos nukentėjusios Lietuvos naujai. Vazinėjau vėl po Amerikos lietuvių kolonijas, steigiau C-to K-to skyrius, renku aukas. Žmonių upas kyla; aukos plaukia kaip nuo lietuvių taip ir nuo amerikiečių.

Ten kur teisybė, kur daugiau Lietuvai naudos ten ir einu. Bet abu kraštutiniai sparnu gerokai ant manęs įpyko ir visaip mane kolioja. Aš gi jau surambėjau ir nebeatboju.

Cia po revoliucijos dar nėsama gėvė iš jūsų nei laišku, nei laikraščiu.

Turime daugybę pinigų, bet sunku užimti Lietuvą nusiusti, ypač tuos pinigus, kurie padėti Raudonajame kryžiuje. Jeigu po poros dienų paaiškės, kad Amerikos Valdžia į Štokholmą tikrai neleis pinigų siųsti — tada atsisiųsime jums, o jūs sušelpkite jais likusius tėvynėje.

KARAS.

Rusų šone. Į šiaurę nuo Gusiato rusų kariuomenė, po smarkaus armotų šaudymo, perėjusi Zbručo upę, puolė vokiečių apkasus. Šautuvų šaudymu ir rankinėmis granatomis rusai privertė vokiečius pasitraukti nuo rytų pusės Zbručo upės kranto. Rusai paėmė 43 imtinius ir 7 kulkosvydžius. Į pietus nuo Skalos prie Zbručo upės kranto rusų kariuomenė išmušė vokiečius iš Šustokų ir Černokazenų kaimų. Tarp Dniestro ir Pruto upių rusų kariuomenė traukiasi atgal rytų pusėn. Liepos 21 d. rusų kariuomenė apėmė Černovicus, tiltus ant Pruto upės rusai sudraskė. Priešininkas užėmė Roškovo, Poliano ir Raraučės kaimus. Karpatoose rusų kariuomenė traukiasi į rytus. Priešininkas vietomis smarkiai vejasi, rusai gi beveik visai nesigina.

Rumunų šone. Į šiaurės rytus nuo Kimpolungo eina labai karšti mušiai. Priešininkas atkakliai puola. Vatrą Mالدavia priešininkas paėmė.

Prancūzuose. Belguose daug kliudo lietingas oras. Į vakarus nuo Kraono karštas armotų šaudymas. Prancūzai paėmė imtinių ir kulkosvydžių. Ant kairiojo Maso upės kranto smarkus armotų šaudymas. Avakuro miške vokiečiai didelėmis pajėgomis puolė prancūzus, bet patys labai nukentėję pasitraukė.

Prancūzų lakūnai numetė daug bombų ir turėjo daugelyje vietų susirėmimų su vokiečių lakūnais. Prancūzų lakūnas Giunemeris numušė jau 50-tą vokiečių aeroplaną.

Anglai tebepuola vokiečius. Sen Žiuljeno kaimą anglai vėl atsiėmė. Anglų artilerija išvaikė vokiečių būrius, bandžiusius pulsti anglus. Į pietus nuo Kalebeko anglai žymiai pasislinko priekin. Į rytus nuo Keano Vokiečiai bandė pulsti anglus, bet nepasisekė.

Nuo liepos 18 d. anglai ir prancūzai paėmė imtinių 6,122 kareivių ir 142 aficerius.

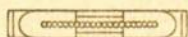
Nuo Kultūros ir Švietimo Sekcijos.

1. Sekcija prašo visus tuos mokytojus pranešti jai, kas nuo šių metų pradžios nėra dar gavęs iš savo direkcijos algos, nes tų žinių reikalauja švietimo ministerija.

2. Sekcija, turėdama mokytojų kandidatų, prašo Skyrius ir Igaliotinius pranešti, kur ir kokiomis sąlygomis yra liuosų mokytojų vietų. Į nurodytąsias vietas tuojau bus siunčiami mokytojai. Be to, prašome visų, kurie kreipsis dėl mokytojų į Sekciją, nepažinti be mūsų žinios esamų vietų Sekcijos nesiunčiamiems mokytojams.

3. Kadangi Maskvos Lietuvių Komitetas, kuris yra išleisęs pradžiamokslio vadovėlių „Kas skaito, rašo — duonos neprašo“, daugiau nebesiunčia Sekcijai tų vadovėlių ir nebeatsakinėja į Sekcijos paklausimus dėl tų vadovėlių, tai pranešame visiems Skyriams, Igaliotiniams ir mokytojams, norintiems užsisakyti tų pradžiamokslio vadovėlių, kad stačiai kreiptųsi į Maskvos Lietuvių Komitetą (Moskva, M. Palaševski per № 7).

Kultūros ir Švietimo Sekcija.

I. draugus mokytojus.

Kas turi veikalėlių vaikų teatrui (išėmus tuos, kurie buvo spauzdinti „Žvaigždelyje“ ir „Vaikų knygynelyje“) prašau mums paskolinti, t. y. atsiųsti mano vardu šiuo adresu: Kostrova, Еленинская, 35. Pasinaudojus, sugrąžinsiu su padėka. Pašto išlaidas apmokėsiu.

Kastramos lietuvių mokyklos mokytoja *Nat. Karosaitė.*

Pranešimas.

I.

Liepos 30 d. Jaroslavyje vyrų gimnazijos salėje bus „Lietuvių Latvių Liaudies dainos vakaras“.

Dalyvauja:

1. Lietuvių choras A. Vaičiūno vedamas,
2. Latvių choras,
3. Solo A. Vaičiūnas. Odesos Valst. Kons. mok.

2. Kvartetas.

Pasibaigus koncertui šokiai.

Pradžią lygiai 8 v. v. Pelnas skiriamas komitetams.

Komisijos vardu *A. Endziulaitis.*

II.

Miesto mokyklos salėje (Obvodny kanal № 99) Kauno artistai mėgėjai vokiečių užimtos badaujančios Lietuvos naudai taiso vakarą. Vaidins:

- 1). „Čigone“, A. Baranauskio 1 veiksmo komedija;
- 2) „Tarnas įpainiojo“, 1 veiksmo komedija;
- 3) dainuos P. Kavaliauskio vedamas choras;

4) bus šokių, grojant orkestrui, lakstomasis paštas ir tautiniai žaislai iki 3 val. nak.

Bilietai išanksto galima gauti pas:

- 1) S. Rabikauskį už Narvos Vartų Žiemskaia g. № 11, but. 18.
- 2) K. Bunevičių, Vezenbergskaja g. № 36, but. 26.
- 3) I. Mačį, Zabalkanskij prosp. № 59 but. 41, o vakaro dienoje Obvodnyj Kanal № 99 mokyklos salėje nuo 1 val. po piet. Pradžią 7 val vak.

Red. prierasas. Pranešime neparodyta, kas tą lietuvių vakarą taiso ir kas už jį atsako, gi taisant ką nors labdarybės tikslu, tai būtina turi būti parodyta. Kitaip publika gali pamanyti, kad ji tik labdarybės tikslu masinama.

Teatras.

Maskvos Liet. Dramos Artistų Bendrovė sekmadienį liepos 30 d. 5 val. vak. Maskvoje Mar.-Roščoje Liaudies namų salėje vaidins Dvieju Moterų rašytą 3 veiksmų dramą „Kova“.

Direkcija.

Redakcijos atsakai.

J. Matulevičiui. Tamstos straipsnį įdavėme „At. Spind.“ Redakcijai.

A. Skrickiui. „Liet. Balso“ red-jė T-tai yra laiškas, prašome atsiimti.

Redaktorius **L. Noreika.**

Leidėjas **Martynas Včas.**

Kareivis TEOFILIUS BARČIS Kauno gub., Ukmergės aps., Aluntos valsč., Unčienų kaimo ieškau tėvo Stanislovo, motinos Ciciilijos gimin. ir pažįst. Дѣйст. Арм., Инженерная рота 44 пѣх. дивизія. 181—1

STANISLOVA SLIKAITĖ iš Šiaulių m. Kauno gub., ieškau giminių ir pažįstamų. Петроградъ, В. О., 13 лин., № 32, кв. 48. 181—1

BRANISLOVA VASILIAUSKAITĖ iš Šiaulių miesto, Kauno gub. ieškau giminių ir pažįstamų Adresas: Петроградъ, В. О., 13 лин. д. № 32, кв. 31. 182—1

JULIJONA GRUZYDĖ Kauno gub., iš Šiaulių ieško giminių ir pažįstamų. Петроградъ, Дерптскій пер., д. 11-а кв. 33. 183—1

ONA MILČIUKĖ iš Aleksoto Suvalkų gub., ieško Jono Bakšio, tarnavusio prie gelžkelio, netoli Mauručių stoties ir pažįstamų. Екатеринодаръ, Литовскій Комитетъ, Гоголевская 90. 184—1

JONAS GAUCIS, Kauno gub., Ukmergės apskr., Užpalių par., Kaimynų sodž., gyven. Vyžonų par., Sprasių sodž., ieškau motinos Uršulės, brolio Stanislovo, giminių ir pažįstamų. Дѣйств. Армія, 14 инженерн. полкъ Дорожн. мостов. рота, Ивану Гавчису. 199—1

SALIOMĖJA ZYGMANTIENĖ - PRONCKETYTĖ iš Margavonių dv., Šiaulių ap., Kauno gub., prašo brolių, gyvenančių Amerikoje atsiliepti. Петроградъ, 1 рота, № 11, кун. А. Пронкѣтис. 197—4

Amerikos laikraš. praš. atsispausdinti.

197—4

Geriausia dabar vieta lietuvių pinigams Brolių Vailokaičių ir B-vės Draugija.

Petrogrado pusė Levašovskij prosp. № 22, but. 10. Savi namai. Jeiti iš Baročnaja gat. № 6-a Tramvajai; № 12 ir gretimi 7. 8. Priimama nuo 6 ligi 8 val. vakaro.

Visi pinigai apsaugoti nekilnojamu turtu, kurio vertė siekia daugiausia kaip

milijonas rublių.

Pasidėjusiems atsiųsti ir gauti atgal galima paštu. Adresas laiškam ir pinigams siųsti:

Петроградъ, Левашевскій просп. № 22 Т-ву Братя Вайлокайтисъ и К-о.

Skaitykite ir platinkite „Lietuvių Balsą“!

Ši valanda yra be galo svarbi. Dabar svyruoja mūsų tautos ir mūsų Tėvynės Lietuvos likimas. Jis pareina nuo mūsų pačių susipratimo ir mokėjimo ginti Lietuvos reikalus. Visi turime žinoti, kas darosi aplink mus ir ką mes turime daryti. Tenebūnie nė vienas lietuvis be laikraščio, to kelio vadovo.

„Lietuvių Balsas“, kaip pirmiau, taip ir dabar stengiasi ir rūpinasi tą kelią rodyti ir šviesti.

Kas jau skaitote „Lietuvių Balsą“, patys matote, kaip jis yra atsidėjęs ir atsidavęs Tėvynės ir lietuvių visuomenės reikalams.

Gerb. „Lietuvių Balso“ skaitytojai! Juk mums visiems brangūs tie keliai, kuriais eina „Lietuvių Balsas“, tie reikalai, kuriuos jis gina, tie idealai, kuriuos jis rodo ir kurių padeda ieškoti.

Tad visiems mums turi rūpėti, kad „Lietuvių Balsą“ pažintų ir imtų skaityti ir tie, kurie dar nėra jo matę ir skaitę. Paraginkite savo draugus ir pažįstamus užsisakyti ir skaityti „Liet. B!“,

„Lietuvių Balso“ kaina: nuo liepos 1 d. lig metų galo 5 r. 20 k., 3 mėn. 2 rub. 70 kap.

Adresas: Петроградъ, Саперный пер. 9, Редакция „Liet. Bal.“